

KOD

Elin Ek Totalt 14 frågor, maximalt 25 poäng

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Elin Ek, 45 år, är frånskild och bor i lägenhet med sina två tonårsbarn i en förort till Stockholm. Hon arbetar som chef på ett större klädföretag och har inköpsansvar. Hon reser mycket i Europa och representation ingår i arbetsuppgifterna. Under sina resor oroar hon sig för sina två tonåringar som är 17 och 19 år och ringer ofta hem. Dessutom behöver hennes föräldrar hjälp då de kommit till åren och har en del problem med hälsan. Hon röker ca 10 cigaretter om dagen. Hon har under ungdomsåren utövat friidrott och fick då en knäskada som hon fortfarande har kännning av och intar då och då smärtstillande läkemedel. Senaste tiden har hon känt en sugande känsla i magen, sveda och obehag med sura uppstötningar. Elin ringer till vårdcentralen för att få hjälp med sina besvär.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

Du tar emot samtalet och ger Elin en tid till läkaren som misstänker någon form av ulcussjukdom. En gastroskopi beställs till nästa vecka. Elin frågar dig om eventuella förberedelser innan undersökningen.

- 1. Informera Elin om hur hon ska förbereda sig inför gastroskopin innan hon kommer till kirurgmottagningen. (1p)**
- 2. Ange 2 organ som kan inspekteras vid en gastroskopi. (0,5p/organ) (1p)**

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGMOTTAGNINGEN

Elin kommer till kirurgmottagningen där du tar emot henne. Du assisterar läkaren vid gastroskopin.

- 3. Ge 4 förslag på vad informationen till Elin, inför gastroskopin vid undersökningstillfället, bör innehålla. (0,5p/förslag) (2p)**

KOD

Elin Ek, 45 år, är fränksild och bor i lägenhet med sina två tonårsbarn i en förort till Stockholm. Hon arbetar som chef på ett större klädföretag och har inköpsansvar. Hon reser mycket i Europa och representation ingår i arbetsuppgifterna. Under sina resor oroar hon sig för sina två tonåringar och ringer ofta hem. Dessutom behöver hennes föräldrar hjälp då de kommit till åren och har en del problem med hälsan. Hon röker ca 10 cigaretter per dag. Hon har under ungdomsåren utövat friidrott och fick då en knäskada som hon fortfarande har kännning av och intar då och då smärtstillande läkemedel. Senaste tiden har hon känt en sugande känsla i magen, sveda och obehag med sura uppstötningar. Elin ringer till vårdcentralen för att få hjälp med sina besvär. Läkaren misstänker någon form av ulcussjukdom och beställer en gastroskopi till nästa vecka. Du informerar Elin om att hon inte får dricka eller äta ca 4-6 timmar innan undersökningen och du talar om att det är matstrupe, magsäck och tolvfingertarm som inspekteras. I direkt anslutning till undersökningen informerar du Elin om att hon ska ligga på vänster sida, att hon kommer att få bedövningsspray i svalget, att endoskopet förs ner genom munnen och att ett prov kommer att tas. Hon får inte äta eller dricka en timme efter undersökningen.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGMOTTAGNINGEN

Vid undersökningen upptäcks ett ulcus duodeni och Elin behandlas farmakologiskt med antibiotika i sju dagar i kombination med protonpumpshämmare. Detta ger en snabb förbättring av hennes hälsa. Elin frågar om det är något speciellt hon behöver tänka på i fortsättningen för att undvika återfall av sjukdomen.

4. Ge 2 egenvårdsråd till Elin så hon kan undvika återfall i framtiden (0,5p/råd) (1p)

En morgon när Elin står i duschen gör hon av rutin en självundersökning av sina bröst. Hon känner då en liten knöl i vänster bröst, men tänker att det är tillfälligt och funderar inte mer på det. Nästa månad när hon åter känner igenom sina bröst finns knölen kvar och Elin blir orolig. Hon ringer sin vårdcentral som hänvisar henne till kontaktsjuksköterskan på kirurgmottagningen. Elin får snabbt en tid för att genomföra en trippeldiagnostik i form av klinisk undersökning av bröstet, mammografi och ultraljud samt ett cellprov. I samband med provtagningen informerar du henne om biobankslagen.

5. Vad ska dokumenteras enligt biobankslagen i samband med provtagningen? (1p)

Elin får efter besöket gå hem och får en tid för återbesök för att få besked om de olika provtagningarna. Du råder henne att ta med någon närstående till återbesöket. Vid återbesöket hos kirurgläkaren får Elin meddelande om diagnosen bröstcancer.

Elin reagerar med förnekelse och tänker att detta inte är sant då hon inte alls känner sig sjuk.

6. I vilken krisreaktionsfas befinner sig Elin?(1p)

KOD

Vid gastroskopi upptäcks ett ulcus duodeni. Elin frågar om det är något speciellt hon behöver tänka på i fortsättningen för att undvika återfall av sjukdomen. Du ger henne råden att undvika mat och dryck som hon av erfarenhet vet ger symtom, undvika rökning, samt undvika NSAID och acetylsalicylsyra.

En morgon när Elin står i duschen gör hon av rutin en självundersökning av sina bröst. Hon känner då en liten knöl i vänster bröst men tänker att det är tillfälligt och funderar inte mer på det. Nästa månad när hon åter känner igenom sina bröst finns knölen kvar och Elin blir orolig. Hon ringer sin vårdcentral som hänvisar henne till kontaktsjuksköterskan på kirurgmottagningen. Elin får snabbt en tid för att genomföra en trippeldiagnostik i form av klinisk undersökning av bröstet, mammografi och ultraljud samt ett cellprov. I samband med provtagningen informerar du henne enligt biobankslagen. Du dokumenterar att Elin givit sitt samtycke om att cellprovet sparas. Elin får efter besöket gå hem och får en tid för återbesök för att få besked om de olika provtagningarna. Du råder henne att ta med någon närstående till återbesöket. Vid återbesöket hos bröstkirurgen får Elin meddelande om diagnosen bröstcancer. Elin reagerar med förnekelse och tänker att detta inte är sant då hon inte alls känner sig sjuk, hon är i chockfas.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Elin har accepterat sin diagnos. Du träffar henne vid ett ankomstsamtal inför bröstoperationen nästa morgon. Du ger information om de preoperativa förberedelserna och förklarar bl a betydelsen av att minimera smärta efter operationen.

7. Vilka konsekvenser kan otillräckligt behandlad smärta få för Elin postoperativt förutom att puls och blodtryck kan förändras? Ange 2 konsekvenser. (0,5p/konsekvens) (1p)

Innan Elin transporteras till operation förvissas du dig om att hon är informerad om fasta och postoperativ smärta. Du har även gjort en kontroll av hudkostymen. Innan ni kör iväg kontrollerar du att Elin har ID-band om handleden, att ordinerade blodprover, blodtryck, SaO₂, vikt och temperatur är tagna och att journalhandlingarna är kompletta. Du har även läst in hennes värdesaker. Därefter administrerar du ordinerade läkemedel.

8. Vilka preoperativa förberedelser ansvarar du för, innan transport till operation, förutom ovanstående åtgärder? Ge 6 förslag (0,5p/förslag) (3 p)

KOD _____

Elin har accepterat sin diagnos. Du träffar henne vid ett ankomstsamtal inför operationen nästa morgon. Du ger information om de preoperativa förberedelserna och förklarar bl a att genom att minimera smärta efter operationen är chansen större att hon snabbare kommer ur sängen att det blir lättare att djupandas och att läkningsprocessen snabbare kommer igång.

Innan Elin transporteras till operation har du informerat Elin om fasta och postoperativ smärta. Du har även gjort en kontroll av hudkostymen. Innan ni kör iväg kontrollerar du att Elin har ID-band om handleden, att ordinerade blodprover, blodtryck, SaO₂, EKG, vikt och temperatur är tagna och att journalhandlingarna är kompletta. Du har även låst in hennes värdesaker. Därefter administrerar du ordinerade läkemedel. Inför operationen har du bl a förvissat dig om att Elin har duschat och tagit bort sitt nagellack, att hon fått rena operationskläder och en renbäddad säng och att hon har varit på toaletten.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK VÅRDAVDELNING**9. Elin har en perifer venkateter. Sätt kryss i rutan efter rätt påstående (0,5p/rätt svar) (3p)**

		X		X		X
<i>Hur länge kan Elin ha kvar PVK:n, såvida behovet kvarstår och komplikation inte uppstått, innan den bör avlägsnas eller bytas?</i>	1 dygn		2-3 dygn,		3-5 dygn	
<i>Vilken är den vanligaste komplikationen till PVK?</i>	Blödning		Tromboflebit		Infektion	
<i>Var bör en PVK placeras i första hand?</i>	Handrygg eller underarm		Armvecket		Fotrygg	
<i>En PVK ska fixeras noga och förbandet märkas. Vad ska dokumenteras på förbandet?</i>	Patientens namn, datum för PVK-inläggning		Datum - klockslag för PVK-inläggning samt signatur		Avdelning, datum, signatur	
<i>Orsaken till att en tromboflebit utvecklas beror på olika faktorer. Vilken åtgärd kan bidra till att förebygga tromboflebit?</i>	Desinfektera insticksstället dagligen		Välja så liten PVK som möjligt		Fixera med ett tätt förband	
<i>Vilka är de tidigaste symtomen på tromboflebit?</i>	Rödfärgad palpabel sträng i kärlet		Svullnad och värmeökning		Rodnad och ömhet	

KOD _____

Innan Elin transporteras till operation har du informerat Elin om fasta och postoperativ smärta. Du har även gjort en kontroll av hudkostymen. Innan ni kör iväg kontrollerar du att Elin har ID-band, att ordinerade blodprover, blodtryck, SaO₂, EKG, vikt och temp är tagna och att journalhandlingarna är kompletta. Du har även låst in hennes värdesaker. Därefter administrerar du ordinerade läkemedel. Inför operationen har du bl a förvissat dig om att Elin har duschat och tagit bort nagellack, att hon fått rena operationskläder och en renbäddad säng och att hon inte får stiga ned på golvet med operationsstrumporna på. Du har också satt en PVK på handryggen som ska bytas efter kortast möjligast tid, dock max efter 2-3 dygn då annars tromboflebitrisken är stor. Du har valt en liten PVK och förbandet är märkt med datum, klockslag och din signatur. Du kontrollerar ofta att huden inte är rodnad eller öm.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK VÅRDAVDELNING

Elin har just kommit från uppvakningsavdelningen till vårdavdelningen och du är omvårdnadsansvarig sjuksköterska. Operationen som utförts är en mastektomi med axillarutrymning. Hon har ett bröstdränage och ett axillardränage.

**10. Vad kontrollerar du hos Elin förutom smärta, PVK, puls, andning och saturation?
Näm 2 kontroller och ge ett motiv till varje kontroll. (0,5p/kontroll, 0,5p/motiv) (2p)**

<i>Kontroll/observation (0,5p)</i>	<i>Motivering (0,5p)</i>

KOD _____

Elin är tillbaka på vårdavdelningen och du är omvårdnadsansvarig sjuksköterska. Operationen som utförts är en mastektomi med axillarutrymning. Elin har två dränage. Förutom smärta, PVK, puls, andning och saturation kontrollerar du att hon inte blöder igenom förbandet, att det inte är stopp i eller blöder mycket ur dränagen och att Elin har kissat. Du kontrollerar också blodtrycket som kan visa på smärta eller blödning.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGMOTTAGNINGEN

Elin ska komma på återbesök och du förbereder dig genom att bl a läsa journalen. Du läser att brösttumören är malign och lågt differentierad. Behandlingen kommer att bestå av en kombination av strålning, cytostatika och endokrinbehandling.

11. Vad innebär det att en tumör är malign och lågt differentierad? (1p)

<i>Vad innebär det att en tumör är malign? (0,5p)</i>	<i>Vad innebär det att en tumör är lågt differentierad?(0,5p)</i>

Elin kommer regelbundet till sjukhuset för att få cytostatikabehandling. Vid varje tillfälle får hon antiemetika som profylax mot illamåendet. Trots antiemetikaprofylax mår Elin illa och har matleda efter behandlingen. Hon berättar att hon vädrar och försöker ha en trivsamt miljö kring måltiden, att hon sköter sin munhygien noggrant och att hon tar en promenad innan måltiden. Hon ber dig om råd om vad hon mer kan göra hemma för att lindra illamåendet och kunna få i sig mat.

12. Ge 6 råd till Elin förutom den egenvård hon själv beskrivit. (0,5 p/råd) (3 p)

KOD

Elin ska komma på återbesök och du förbereder dig genom att bl a läsa journalen. Du läser att brösttumören är malign och lågt differentierad vilket innebär att tumören kan växa in i omkringliggande vävnad och metastasera. En lägre differentieringsgrad visar på att tumören är mer aggressiv.

Elin kommer regelbundet till sjukhuset för att få cytostatikabehandling. Vid varje tillfälle får hon antiemetika som profylax mot illamåendet. Trots antiemetikaprofylax mår Elin illa och har matleda efter behandlingen. Hon berättar att hon vädrar och försöker ha en trivsamt miljö kring måltiden, att hon sköter sin munhygien noggrant och att hon tar en promenad innan måltiden. Hon ber dig om råd om vad hon mer kan göra hemma för att lindra illamåendet och kunna få i sig mat. Du säger att det är högst individuellt vad som kan kännas bra, men ger henne råd om att äta små portioner, undvika fet och söt mat, starka dofter och matos. Ev kan kall och salt mat föredras. På en betingat illamående bör Elin undvika sina favoriträtter och dagen före behandling endast inta lätt kost.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ KIRURGMOTTAGNINGEN

Benmärgen påverkas av behandlingen och Elin blir infektionskänslig.

13. Ge 6 råd till Elin relaterat till hennes infektionskänslighet. (0,5p/råd) (3p)

KOD

Elin får råden att vara uppmärksam på ev. infektion t.ex. smärta, rodnad, svullnad, feber över 38 grader och då kontakta sjukhuset, att vara noggrann med den dagliga hygien, att inte använda rektaltermometer, att undvika stora folksamlingar, människor som bär på infektioner t.ex. förkylning, influensa eller vattkoppor, att undvika kollektiva färdmedel samt att gå i affärer vid rusningstid, att undvika trädgårdsarbete, svamplockning och liknande, att vara försiktig i kontakten med djur. Du ger henne även råden att undvika opastöriserade mjölkprodukter som t ex mögelost och att vara försiktighet med ”färdig” mat som inte går att värma såsom smörgåsar, bakelser och sallader.

Elin ringer till kirurgmottagningen och berättar att hon har feber och känner sig förkyld. Då Elin är infektionskänslig ber du henne komma till sjukhuset för eventuell antibiotikabehandling. Efter odlingar ordineras Elin antibiotikainfusion, som du administrerar.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ EN KIRURGISK VÅRDAVDELNING**Tienam[®]**

Pulver till infusionsvätska, lösning
500 mg/500 mg

(Lösningen är klar och kan variera ur färghänseende från färglös till gul.)

Antibakteriellt medel för systemiskt bruk

Aktiva substanser

[Cilastatin](#)
[Imipenem](#)

ATC-kod

[J01DH51](#)

(visar liknande läkemedel)

Du har blandat Tienam[®] 500 mg i 100 ml Natriumklorid, vilket ska ges intravenöst. Infusionen pågår med en infusionshastighet av 200 ml/h. Efter en kort stund ringer Elin på klockan. Du ser att hon har fått urtikaria och stänger omedelbart av infusionen. Enligt infusionspumpen har det hunnit gå in 17 ml av läkemedelslösningen. Du meddelar ansvarig läkare vad som hänt och han undrar hur stor mängd verksamt substans som administrerats innan infusionen avbröts.

14. Hur många mg verksamt substans har administrerats innan infusionen avbröts? (2p)

KOD _____

Elias Enebuske**Totalt 12 frågor, maximalt 25 poäng**

I situationen befinner du dig som sjuksköterska på olika instanser i vårdkedjan och det är av stor vikt att du har ett holistiskt tänkande.

Elias Enebuske 61 år äger en järnhandel i en medelstor stad. Han är gift med Marianne 57 år, som arbetar heltid som förskollärare. De har tre barn 30, 27 och 25 år gamla och två barnbarn som de gärna umgås med. Elias och Marianne bor i villa. De har trädgård och resor som fritidsintresse. Elias har sedan tonåren Typ 1- diabetes. Han har god kontroll på blodsockernivåerna och reglerar insulindosen därefter. Senaste halvåret har Elias ibland upplevt att hans vänstra arm och hand börjat skaka vid vila, detta har dock avtagit så fort armen aktiverats.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

Elias ringer dig pga sina skakningar. Med tanke på de symtom han beskriver ger du honom en tid till läkare. När Elias kommer till vårdcentralen ställer läkaren diagnosen Parkinsons sjukdom genom att göra en neurologisk undersökning och utifrån de symtom som Elias uppvisar. Du informerar Elias om vilka symtom som kan uppträda och lämnar en informationsbroschyr om sjukdomen som han tar med hem.

- 1. Ange 6 symtom, förutom tremor, som kan uppträda hos Elias relaterat till Parkinsons sjukdom. (0,5p) (3p)**

KOD _____

Elias Enebuske, 61 år äger en järnhandel i en medelstor stad. Han är gift med Marianne 57 år, som arbetar heltid som förskollärare. De har tre barn 30, 27 och 25 år gamla och två barnbarn som de gärna umgås med. Elias och Marianne bor i villa. De har trädgård och resor som fritidsintresse. Elias har sedan tonåren Typ 1- diabetes. Han har god kontroll på blodsockernivåerna och reglerar insulindosen därefter. Senaste halvåret har Elias ibland upplevt att hans vänstra arm och hand börjat skaka vid vila, detta har dock avtagit så fort armen aktiverats. Elias ringer dig pga. sina skakningar. Med tanke på de symtom han beskriver ger du honom en tid till läkare. När Elias kommer till vårdcentralen ställer läkaren diagnosen Parkinsons sjukdom genom en neurologisk undersökning och utifrån de symtom som Elias uppvisar. Du informerar Elias om vilka symtom som kan uppträda och lämnar en informationsbroschyr om sjukdomen som han tar med hem. Symtomen börjar ofta asymmetriskt och förutom skakningar i vila så blir musklerna stela och rörelserna långsamma.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

Jenny som är sjuksköterskestudent har frågor om Parkinsons sjukdom och du förklarar för henne att det är en nervcellsdegenererande sjukdom vilket gör att brist på en speciell signalsubstans uppstår.

2. Vilken signalsubstans finns brist på vid Parkinsons sjukdom? (1p)

Elias ordineras läkemedel för att minska symtomen. För att ha kontroll över sin medicinering inköper han en dosett som han fyller med de ordinerade läkemedlen.

Han ordineras initialt T. Madopark[®] som innehåller två substanser; Levodopa 50 mg och Benserazid 12,5 mg, 1+0+1+0 tabletter i 3 dagar för att sedan ökas till 2+0+2+0 tabletter i 4 dagar.

3. Hur många mg av respektive verksamt substans ordineras Elias totalt under de första 7 dagarna? (2p)

Madopark[®]

Roche

Tablett 50 mg/12,5 mg

(rosa, med krysskåra)

Medel vid parkinsonism

Aktiva substanser

Levodopa

Benserazid

ATC-kod

N04BA02

KOD

Senaste halvåret har Elias ibland upplevt att hans vänstra arm och hand börjat skaka vid vila, detta har dock avtagit så fort armen aktiverats. Elias ringer dig på sina skakningar. Med tanke på de symtom han beskriver ger du honom en tid till läkare. När Elias kommer till vårdcentralen ställer läkaren diagnosen Parkinsons sjukdom. Elias får med sig en informationsbroschyr hem om sjukdomen. Jenny som är sjuksköterskestudent har frågor om Parkinsons sjukdom och du förklarar för henne att det är en nervcellsdegenererande sjukdom vilket gör att brist på signalsubstansen Dopamin uppstår. Elias sätts in på läkemedel för att minska symtomen. För att ha kontroll över sin medicinering inköper han en dosett som han fyller med de ordinerade läkemedlen. Totalt under veckan ordinerar Elias 1100 mg/ 275 mg av de verksamma substanserna som finns i Madopark®.

Med hjälp av läkemedelsbehandlingen besväras Elias inte särskilt mycket av sjukdomen. Han har fått hjälp med ett träningsprogram av en sjukgymnast och går regelbundna promenader. Elias och hans hustru bestämmer sig för att åka till den Grekiska övärlden under en månad. När Elias badar i havet stiger han på ett vasst föremål ett par dagar före hemresan. Det blöder rejält och han uppsöker läkare. Såret behöver läggas om dagligen. När Elias kommer hem till Sverige ringer han vårdcentralen för att få foten omlagd. Han beskriver också symtom som kan uppfattas som att det är infektion i såret på foten. Eftersom han fått vård utomlands meddelar han sjuksköterskan detta innan besöket.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENRATLEN

Med tanke på utlandsvistelsen görs en MRSA-screening för att se om han infekterats av bakterien. Odlingar tas från näsa, svalg, perineum samt från det infekterade såret. Elias undrar vad MRSA betyder och varför dessa prover tas.

4. Vad betyder förkortningen MRSA? (1p)

5. Ange 2 orsaker till varför det är viktigt att utreda förekomsten av MRSA inför vårdkontakt. (0,5p/orsak) (1p)

6. Enligt vilken lag är du som sjuksköterska skyldig att anmäla förekomst MRSA?(1p)

KOD

Läkemedelsbehandlingen gör att Elias inte besväras särskilt mycket av Parkinsons sjukdom. Han har fått hjälp med ett träningsprogram av en sjukgymnast och går regelbundna promenader. Elias och hans hustru bestämmer sig för att åka till den Grekiska övärlden under en månad. När Elias badar i havet stiger han på ett vasst föremål ett par dagar före hemresan. Det blöder rejält och han uppsöker läkare. Såret behöver läggas om dagligen. När Elias kommer hem till Sverige ringer han vårdcentralen för att få foten omlagd. Han beskriver också symtom som kan uppfattas som att det är infektion i såret på foten. Eftersom han fått vård utomlands meddelar han sjuksköterskan detta innan besöket. Med tanke på utlandsvistelsen görs en MRSA-screening för att se om han infekterats av bakterien. Odlingar tas från näsa, svalg, perineum samt från det infekterade såret.

Du förklarar för Elias, som undrar vad MRSA betyder, att MRSA är en förkortning för MeticillinResistenta Staphylococcus Aureus. Du förklarar att enligt Smittskyddslagen ska förekomsten av MRSA utredas inför vårdkontakt. Tidig upptäckt och snabbt förebyggande åtgärder är avgörande för att förhindra eller begränsa spridning. Spridning av MRSA kan leda till resistensutveckling som kan medföra ökat lidande för patienten.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA PÅ VÅRDCENTRALEN

Du inspekterar foten och du bekräftar Elias misstankar om att såret på foten är infekterat. Kroppen reagerar med en inflammation.

7. Ange 4 lokala tecken på inflammation på foten som Elias kan uppvisa. (0,5p/lokalt tecken) (2p)

Elias ordineras antibiotika.

Elias är medveten om att blodsockernivån kan öka vid infektion i kroppen, därför kontrollerar han sitt blodsocker oftare och försöker justera insulindosen för att hålla så jämn nivå på blodsockret som möjligt.

8. Ange 6 symtom vid hyperglykemi som Elias och Marianne bör vara uppmärksamma på. (0,5p/symtom) (3p)

KOD

Läkemedelsbehandlingen gör att Elias inte besväras särskilt mycket av Parkinsons sjukdom. Han har fått hjälp med ett träningsprogram av en sjukgymnast och går regelbundna promenader. Elias och hans hustru bestämmer sig för att åka till den Grekiska övärlden under en månad. När Elias badar i havet stiger han på ett vasst föremål ett par dagar före hemresan. Det blöder rejält och han uppsöker läkare. Såret behöver läggas om dagligen. När Elias kommer hem till Sverige ringer han vårdcentralen för att få foten omlagd. Efter ett par dagar uppvisar Elias tecken på infektion d v s rodnad, svullnad, värme och smärta på foten. Elias ordinerar antibiotika. Han är medveten om att blodsockernivån kan öka vid infektion i kroppen, därför kontrollerar han sitt blodsocker oftare och försöker justera insulindosen för att hålla så jämn nivå på blodsockret som möjligt. Han är särskilt uppmärksam på trötthet, huvudvärk, törst, matleda och ökad urinmängd. Marianne är uppmärksam på om Elias skulle ha acetondoftande utandning.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA I KOMMUNEN

Det har gått några år och Elias har pga ökade problem och symtom av Parkinsons sjukdom sålt sin järnaffär. Han har tillsammans med hustrun rest till rehabiliteringsanläggningar utomlands två gånger varje år med gott resultat både för det fysiska och psykiska välbefinnandet. Detta år vill han dock inte. Hustrun Marianne är förtvivlad och ringer dig. Hon berättar om olika händelser som gör att du misstänker att Elias är deprimerad. Du vet att vid Parkinsons sjukdom finns det stor risk för att patienten drabbas av depression och du åker hem till Elias och hans hustru för att få en bild av hur det är ställt.

- 9. Ange 6 tecken som du är observant på och som kan indikera att Elias är deprimerad (0,5p/symtom) (3p)**

KOD

Det har gått några år och Elias har pga ökade problem och symtom av Parkinsons sjukdom sålt sin järnaffär. Han har tillsammans med hustrun rest till rehabiliteringsanläggningar utomlands två gånger varje år med gott resultat både för det fysiska och psykiska välbefinnandet. Detta året vill han dock inte. Hustrun Marianne är förtvivlad och ringer dig. Hon berättar om olika händelser som gör att du misstänker att Elias är deprimerad. Du gör ett hembesök för att få en bild på hur det är ställt då du vet att vid Parkinsons sjukdom finns det stor risk för att patienten drabbas av depression. Du möter en man med framåtlutat kroppshållning, korta trippande steg med kraftiga skakningar. Ni sätter er ned och samtalar och du upplever att han är trött, initiativlös, nedstämd och att han dröjer med att svara på tilltal. Han säger att han saknar aptit och har sömnproblem och han funderar över varför han egentligen ska leva.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA I KOMMUNEN

Elias får en tid till läkaren på vårdcentralen som konstaterar att Elias drabbats av en depression. Han sätts in på SSRI-preparatet Citalopram[®] 20mg. Du blir ombedd av läkaren att ansvara för uppföljning av den farmakologiska behandlingen. Du förvissar dig om att Elias förstått vikten av följsamhet och att han har förmåga och vilja att följa den medicinska anvisningen.

10. Vilka orsaker kan finnas till att Elias följsamhet skulle kunna brista? Ge 6 förslag. (0,5p/förslag) (3p)

Vid hembesöket uppmärksammar du att Elias har sväljproblem pga stel och förlångsammad svalgmuskulatur och han berättar att han har lätt att sätta i halsen. Du kontaktar logoped och dietist. Du ger Elias och Marianne förslag på åtgärder som kan underlätta vid måltiden.

11. Ange 6 åtgärder som kan underlätta för Elias att inta sin måltid. (0,5p/åtgärd) (3p)

KOD

Marianne berättar om olika händelser som gör att du misstänker att Elias är deprimerad. Du gör ett hembesök för att få en bild på hur det är ställt då du vet att vid Parkinsons sjukdom finns det stor risk för att patienten drabbas av depression. Du möter en med framåtlutat kroppshållning, korta trippande steg med kraftiga skakningar. Ni sätter er ned och samtalar och du upplever att han är trött, initiativlös, nedstämd och att han dröjer med att svara på tilltal. Han säger att saknar aptit och har sömnproblem och han funderar över varför han egentligen ska leva. Elias får en tid till läkaren på vårdcentralen som konstaterar att Elias drabbats av en depression. Han sätts in på SSRI-preparatet Citalopram® 20mg. Du blir ombedd av läkaren att ansvara för uppföljning av den farmakologiska behandlingen då det inte är ovanligt med bristande följsamhet vid depression. Orsaker till bristande följsamhet kan bl a vara att Elias upplever biverkningar, inte tror på läkemedlets effekt, glömmer att ta läkemedlet eller inte anser sig vara deprimerad. Vid hembesöket uppmärksammar du att Elias har sväljproblem p g a stel och förlångsammad svalgmuskulatur och han berättar att han har lätt att sätta i halsen. Du kontaktar logoped och dietist. Du ger förslag på åtgärder till Elias och Marianne som kan underlätta vid måltiden som t ex genom att anpassa matens och dryckens konsistens och temperatur. Du informerar om att det finns måltidshjälpmedel och att han bör ha en god sittställning när han äter. Du beskriver också hur sväljningen kan underlättas.

DU ÄR SJUKSKÖTERSKA I KOMMUNEN

Du vet att risken för fall är ökad vid depression och Parkinsons sjukdom. Därför undervisar du också makarna om åtgärder de kan genomföra i syfte att förebygga att Elias faller.

**12. Ange 4 åtgärder för att förebygga risken för fall och fallskador hemma hos Elias.
(0,5p/åtgärd) (2p)**